

POSTADRES
Postbus 20
7500 AA ENSCHEDE

BEZOEKADRES

TELEFOONNUMMER
14053

Aan de Gemeenteraad

DATUM
10 maart 2026

ONS KENMERK
2600007451

BEHANDELD DOOR
T. Nijhuis

UW BRIEF VAN

UW KENMERK
BV26000078

DOORKIESNUMMER

ONDERWERP

Uitwerking moties [Uitwerking Omgevingsvisie](#) (Motie 1, CU e.a.) en [Verbinding tussen fysiek en sociaal in de Omgevingsvisie](#) (Motie 2, CU e.a.)

Geachte leden van de Raad,

Bij de vaststelling van de Omgevingsvisie Enschede in juli 2025 heeft u twee moties unaniem aangenomen:

1. Motie 1 – [‘Uitwerking Omgevingsvisie’](#) (CU e.a.)
Verzoek om de raad te informeren over de concretisering van de Omgevingsvisie en de vertaling naar omgevingsprogramma's en omgevingsplan.
2. Motie 2 – [‘Leg de verbinding tussen fysiek en sociaal in de uitwerking van de Omgevingsvisie’](#) (CU e.a.)
Verzoek om in de concrete uitwerking van de Omgevingsvisie expliciet de samenhang tussen fysieke leefomgeving, sociale opgaven en maatschappelijke doelen te borgen.

Tegelijk bevinden we ons midden in de *transitieperiode van de Omgevingswet*. Deze transitie vraagt veel van onze organisatie: inhoudelijk, procesmatig en cultureel. In deze raadsbrief informeren wij u hoe wij invulling geven aan beide moties én plaatsen wij dit in het bredere perspectief van twee jaar werken onder de Omgevingswet.

Stand van zaken twee jaar Omgevingswet

Leren, doorontwikkelen en aanpassen

Na twee jaar Omgevingswet zien wij dat:

- Het nieuwe stelsel **meer tijd en inzet** vraagt van medewerkers (o.a. voor toelichting, onderbouwing en ondersteuning van initiatiefnemers).
- De uitvoering wordt bemoeilijkt door **structurele ICT-problemen** (DSO, Centric Leefomgeving en het omgevingsloket, waardoor dienstverlening onder druk staat).
- De organisatie steeds meer **integraal** werkt, wat de kwaliteit verhoogt maar ook hogere eisen stelt aan afstemming en competenties.
- De transitie van alle bestaande bestemmingsplannen naar één omgevingsplan een **grote opgave tot minimaal 2032** is.
- Legesinkomsten zijn **gedaald**, terwijl taken toenemen (meldingen, informatieplichten, verschuiving van toezicht van vergunning naar handhaving).

Deze context beïnvloedt ook de uitwerking van de Omgevingsvisie en de uitvoering van de moties.

Stand van zaken uitwerking Omgevingsvisie (Motie 1)

Vertaling naar instrumenten Omgevingswet

De *Omgevingsvisie* is richtinggevend voor de instrumenten, programma's en het omgevingsplan. Om de gehele transitie Omgevingswet vorm en inhoud te geven hebben we een sturingsdriehoek en een regieteam samengesteld. Dat regieteam, de zogenoemde "omgevingskamer" geldt als vraagbaak en sparringpartner voor collega's. Zij werken verder aan de transitie Omgevingswet, zowel op proces, als op inhoud. Zij doen dit domeinoverstijgend. Zoals u zelf in uw moties terecht constateert is de omgevingsvisie doorspekt met sociale elementen. Door de omgevingsprogramma's integraal te benaderen kunnen fysiek en sociaal elkaar steeds beter vinden.

De omgevingsvisie is geen statisch document. Daar waar nodig werken we aan het doorontwikkelen van de visie. Zo hebben we aanpassingen moeten doen in verband met de ontwikkelingen rondom het Vredesteinterrein en met de ontwikkelingen op het Kennispark.

Programma's

In 2025–2026 is een aantal programma's gestart of geactualiseerd, zoals Programma werklocaties, Actieplan Geluid en Programma Kostenverhaal. Deze programma's sluiten aan op de doelen in de Omgevingsvisie en vormen de basis voor beleidsdoorvertaling. In 2026 ontwikkelen we een aantal omgevingsprogramma's waarmee we concreet invulling geven aan de ambities uit de omgevingsvisie en werken we gericht aan onze strategische opgaven. Aan de inhoud van deze omgevingsprogramma's werken we op dit moment nog. De verwachting is dat het nieuwe college hier verder vorm aan geeft. Hoewel de vaststelling van een Omgevingsprogramma formeel een collegebevoegdheid is, mag u van ons verwachten dat u hierin betrokken wordt.

Omgevingsplan

In oktober 2025 heeft het college het [Transitieplan Omgevingsplan](#) vastgesteld. De transitie van het omgevingsplan kent drie hoofdsporen, die parallel lopen en elkaar versterken:

Spoor 1 Gebiedsgewijs:

In dit spoor zetten we de bestaande bestemmingsplannen stapsgewijs om naar het nieuwe deel van het omgevingsplan.

Spoor 2 Thematisch:

Hierin werken we waar nodig aan het doorvertalen van nieuw of geactualiseerd beleid naar regels in het omgevingsplan. Voorbeelden zijn milieu en erfgoed en de doorwerking van de binnenstadprofielen in het omgevingsplan. Deze thematische trajecten zorgen voor samenhang tussen beleid en uitvoering.

Spoor 3 Ontwikkelingen:

Gedurende de transitie houden we de 'winkel open'. Zoals we altijd deden en blijven doen, verwerken we nieuwe ruimtelijke initiatieven en projecten in het omgevingsplan. Zoals woningbouwprojecten, rood voor rood, transformatie et cetera.

Gebiedsgerichte uitwerking

De gebiedsaanpakken (zoals bijvoorbeeld Tweekelerveld, Binnenstad of Hanenberglanden) zijn geen instrument op zich, maar koppelen we wel stap voor stap aan de Omgevingsvisie. Hierbij kijken we integraal naar wonen, veiligheid, groen, mobiliteit én sociale opgaven zoals leefbaarheid en gezondheid.

VTH Monitoring

Door ICT-problemen kunnen we nog geen structurele rapportages genereren. Dit belemmert het inzicht in voortgang en prestaties. Wij werken aan verbeterde monitoring (lokaal en via landelijke VNG-monitoring). We leveren elk kwartaal een bijdrage aan de landelijke VNG monitor Omgevingswet en Wkb (Wet kwaliteitsborging voor het bouwen).

Verbinding tussen fysiek en sociaal (Motie 2)

Integrale benadering als kern van de Omgevingswet

De Omgevingswet verplicht gemeenten tot een integrale afweging van belangen. Dit betekent dat fysieke ontwikkelingen altijd in samenhang met sociale, maatschappelijke en economische aspecten worden gezien. In de beantwoording van Motie 1 vindt u al de nodige aanknopingspunten; hieronder geven wij nog iets meer invulling.

Concreet uitgewerkte verbindingen

In uitvoering van Motie 2 werken wij aan:

- *Omgevingsprogramma's en Gebiedsgerichte aanpakken*
Hier brengen we fysieke en sociale opgaven samen. Denk aan: wonen, leefbaarheid, gezondheid, veiligheid, duurzaamheid en mobiliteit. De programmatische aanpak en de lijn van de Omgevingswet maakt het mogelijk dat wij daardoor vanuit meerdere perspectieven aan de vraagstukken kunnen werken.
- *Samenwerking tussen clusters*
Clusters Omgeving en Recht, Beleid en Ruimtelijke Ontwikkeling & Beheer werken steeds meer programmatisch en gezamenlijk aan de opgaven. Dat komt het samen werken aan de opgaven ten goede.
- *Anders werken*
Rollen verschuiven van themagericht of technisch-specialistisch naar meer integraal, adviserend en verbindend. Ook dit komt de integraliteit en het samen werken aan de opgaven ten goede.

Knelpunten en aandachtspunten

Hoewel de integrale werkwijze steeds duidelijker vorm krijgt, zien we ook uitdagingen:

- De huidige werkdruk en capaciteitsproblemen bemoeilijken integrale samenwerking.
- Verschillende afdelingen hebben elk hun eigen plancycclus; synchronisatie kost tijd.
- De doorontwikkeling van de verschillende (beleids)instrumenten moet nog vorm krijgen.
- De cultuurverandering naar een samenhangende manier van werken is in gang gezet, maar zeker nog niet voltooid.

Financiële gevolgen

- De incidentele rijksmiddelen voor implementatie zijn per 2025 beëindigd.
- Legesinkomsten dalen, terwijl toezicht en handhaving toenemen.
- Extra kosten voor transitie omgevingsplan zijn niet gedekt
- De nieuwe manier van werken vraagt andere vaardigheden en (extra) capaciteit. De financiële impact hiervan is nog onvoldoende zichtbaar.

In de P&C cycli (financiële foto, begroting), gaan wij hier nader op in.

ICT en digitalisering

Het DSO (Digitaal Stelsel Omgevingswet) en Centric Leefomgeving blijven zorgen voor storingen en foutmeldingen. Hierdoor is efficiënt werken, rapporteren en publiceren lastig. Ook de transitie van het omgevingsplan brengt ict-gerelateerde uitdagingen met zich mee.

Conclusie

Beide moties zijn in uitvoering en nemen we actief mee in de verdere uitwerking van de Omgevingsvisie en de instrumenten van de Omgevingswet. De verbinding tussen fysieke en sociale opgaven krijgt steeds meer vorm, vooral in gebiedsgerichte aanpakken en omgevingsprogramma's.

Tegelijk is duidelijk dat de transitie naar de Omgevingswet een meerjarige opgave blijft met substantiële gevolgen voor capaciteit, financiën, ICT en organisatiecultuur. Deze transitie loopt door tot minimaal 2032.

Vervolg

Wij zullen:

- u (uiteraard) periodiek informeren over de voortgang van de Omgevingsvisie, de omgevingsprogramma's en het omgevingsplan;
- de integrale verbinding fysiek-sociaal expliciet blijven borgen;
- werken aan verbetering van ICT, monitoring en dienstverlening;
- de financiële impact verder uitwerken in de financiële foto 2026.

De transitie Omgevingswet is onderdeel van het inwerkprogramma voor uw nieuwe raad. Wij zien uit naar een vruchtbare samenwerking.

We vertrouwen erop u hiermee voor nu voldoende te hebben geïnformeerd. Wij zijn uiteraard beschikbaar voor verdere vragen en toelichting.

Hoogachtend,

Burgemeester en Wethouders van Enschede,
de Secretaris, de Burgemeester,

(M.W. de Graaf)

(R.W. Bleker)